

22 Μαΐου 1963

Γρηγόρης Λαμπράκης

Στις εκλογές της 29^{ης} Οκτωβρίου 1961, υπηρεσιακός πρωθυπουργός ανέλαβε ο αντιστράτηγος ε.α. Κωνσταντίνος Δόβας. Σ' αυτές, η ΕΡΕ πλειοψήφησε με 176 βουλευτές αλλά ο Γ. Παπανδρέου της Ένωσης Κέντρου τις κατάγγειλε ως εκλογές «βίας και νοθείας», στις οποίες «ψήφισαν νεκροί και δέντρα», και κήρυξε (1 Νοεμβρίου) τον «ανένδοτο αγώνα».

Την ίδια ώρα, οι σχέσεις του πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Καραμανλή με τα ανάκτορα ψυχράθηκαν καθώς η βασιλική οικογένεια αναμειγνυόταν ενεργά στην πολιτική, ενώ ταυτόχρονα προσέβαλε το δημόσιο αίσθημα προβάλλοντας απαιτήσεις για σπατάλες και δαπάνες, τη στιγμή που η κυβέρνηση ζητούσε από το λαό λιτότητα. Όμως, όλα αυτά ωχριούσαν μπροστά στην υπόθεση Λαμπράκη.

Παλιός βαλκανιονίκης στο μήκος, ειρηνιστής και ανεξάρτητος βουλευτής της Αριστεράς, ο Γρηγόρης Λαμπράκης (γεννήθηκε το 1918) είχε μετάσχει στη μαραθώνια πορεία ειρήνης. Το βράδυ 22 Μαΐου 1963, είχε προσκληθεί να μιλήσει σε μια συγκέντρωση ειρηνιστών, σε κλειστή αίθουσα στη Θεσσαλονίκη. Πλήθος λαού, κυρίως αριστεροί, πλημμύριζαν την αίθουσα κι απλώνονταν ως έξω, περιμένοντας να τον ακούσουν. Στο απέναντι πεζοδρόμιο, είχαν μαζευτεί «εθνικόφρονες», όπως ονομάζονταν τότε οι αντικομμουνιστές, που φώναζαν συνθήματα κατά της εκδήλωσης. Ο Λαμπράκης έφτασε πεζός στον τόπο της ομιλίας. Την ώρα που περνούσε το δρόμο, ένα τρίκυκλο ξεπετάχτηκε τρέχοντας δαιμονισμένα. Στην καρότσα του, ισορροπούσε ένας άνδρας οπλισμένος με ρόπαλο. Το τρίκυκλο έπεσε πάνω στον βουλευτή που χτυπήθηκε κι από τον άνθρωπο της καρότσας κι έπεσε αιμόφυρτος στην ασφαλτο. Πέθανε, πέντε μέρες αργότερα.

Η αστυνομία έμεινε άπραγη. Στο χαμό, που ακολούθησε, κάποιος κακοποίησε τον βουλευτή της ΕΔΑ, Γιώργο Τσαρουχά. Πολίτες καταδίωξαν κι εντοπίσανε τους δράστες: Σπύρος Κοτζαμάνης ο οδηγός του τρίκυκλου, Εμμανουήλ Εμμανουηλίδης ο ροπαλοφόρος της

καρότσας, Αντώνιος Πιτσώκος αυτός που χτύπησε τον Τσαρουχά. Ενώ η χωροφυλακή μιλούσε για τροχαιό, η κυβέρνηση αντικατέστησε την ηγεσία της. Διατάχτηκαν ανακρίσεις. Ανακριτής ανέλαβε ο Χρήστος Σαρτζετάκης, ενώ η δημοσιογραφική έρευνα αποκάλυπτε τις παρακρατικές οργανώσεις, τη μια μετά την άλλη. Τα νήματα έφταναν ως πολύ ψηλά, σε ανθρώπους που είχαν δεσμούς ακόμα και με τα ανάκτορα. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ειπώθηκε ότι αναρωτήθηκε «Ποιος κυβερνά αυτόν τον τόπο». Η απάντηση του δόθηκε, όταν παραιτήθηκε, στις 16 Ιουνίου 1963. Ο Παύλος ανέθεσε την πρωθυπουργία στον Παναγιώτη Πιπινέλη με υπουργούς, μεταξύ άλλων, τρία μέλη της υπηρεσιακής κυβέρνησης Δόβα και τέσσερις απόστρατους στρατού και χωροφυλακής (18 Ιουνίου 1963). Η χώρα, για άλλη μια φορά, βάδιζε προς εκλογές. Έγιναν στις 3 Νοεμβρίου 1963 και ανέδειξαν την Ένωση Κέντρου πρώτο κόμμα.

337: Πεθαίνει ο Μέγας Κωνσταντίνος. Μετέφερε την πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στην Κωνσταντινούπολη και επέβαλε τον Χριστιανισμό ως επίσημη θρησκεία του κράτους. Βαπτίστηκε λίγο πριν από τον θάνατό του και αργότερα ανακηρύχθηκε άγιος, όπως και η μητέρα του Ελένη. Είχε γεννηθεί το 273.

1455: Με νίκη των Λάνγκαστερ επί των οπαδών του οίκου της Υόρκης, αρχίζει στην Αγγλία ο 30χρονος εμφύλιος πόλεμος των δύο ρόδων.

1939: Παρουσία του Χίτλερ, οι υπουργοί Εξωτερικών Γερμανίας και Ιταλίας υπογράφουν συμφωνία: Αν η μία χώρα εμπλακεί σε πόλεμο, η άλλη είναι υποχρεωμένη να βοηθήσει.

1943: Διαλύεται η Τρίτη (Κομμουνιστική) Διεθνής (Κομιντέρν), προκειμένου να διευκολυνθεί η συνεργασία της Σοβιετικής Ένωσης με τους συμμάχους του Β' Παγκοσμίου πολέμου. Είχε ιδρυθεί στη Μόσχα τον Μάρτιο του 1919 με ηγέτη τον Λένιν.

1972: Ο Ρίτσαρντ Νίξον γίνεται ο πρώτος πρόεδρος των ΗΠΑ που επισκέπτεται τη Μόσχα. Έμεινε στη Σοβιετική Ένωση μια εβδομάδα.

1972: Η Κεϋλάνη γίνεται ανεξάρτητο μέλος της Βρετανικής Κοινοπολιτείας με την ονομασία Σρι Λάνκα.

1979: Στον Καναδά, τερματίζεται η 11χρονη πρωθυπουργία του Πιέρ Τριντό. Το Φιλελεύθερο Κόμμα του ηττάται στις εκλογές από το Προοδευτικό Συντηρητικό Κόμμα του Τζο Κλαρκ.

2003: Σεισμός 6,7 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ συγκλονίζει το Αλγέρι. Πάνω από 2.000 οι νεκροί, περισσότεροι από 8.500 οι τραυματίες. Οι πληγέντες λιθοβόλησαν τον πρόεδρο της χώρας όταν δοκίμασε να επισκεφτεί τις χτυπημένες περιοχές.

2004: Σε ηλικία 91 χρόνων, πεθαίνει ο ιστορικός ηγέτης του ΚΚΕ, Χαρίλαος Φλωράκης, πρώτος γ.γ. του κόμματος από τη νομιμοποίησή του (1974) ως το 1993 και μοναδικός που παραιτήθηκε χωρίς να ανατραπεί.

2006: Πτώση 5,92% στον γενικό δείκτη σημειώνεται στο χρηματιστήριο της Αθήνας, ως συνέχεια της καθοδικής πορείας των τελευταίων ημερών. Οι επενδυτές χάνουν το σύνολο των ως τότε κερδών της χρονιάς.

2016: Με ποσοστό 50,3%, ο οικολόγος Αλεξάντερ φαν ντερ Μπέλεν εκλέγεται πρόεδρος της Αυστρίας έναντι ποσοστού 49,7% του φιλικού προς την ακροδεξιά Νόρμπερτ Χόφερ. Την ίδια μέρα, στις βουλευτικές εκλογές, στην Κύπρο, το αδελφό κόμμα της Χρυσής Αυγής, Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο (Ε.ΛΑ.Μ) λαβαίνει 3,71% των ψήφων και εκπροσωπείται στη Βουλή με δυο βουλευτές.

2017: Στους 22 ανέρχονται οι νεκροί και πενήντα οι τραυματίες από έκρηξη βόμβας σε συναυλία της αμερικανίδας ποπ σταρ Αριάννα Γκράντε, στο Μάντσεστερ της Αγγλίας.

Η 22^α Μαΐου στον πολιτισμό

22 Μαΐου 1813

Ο Ρίχαρντ Βάγκνερ

Γιος αστυνομικού, ο Ρίχαρντ Βάγκνερ γεννήθηκε στις 22 Μαΐου 1813, στη Λειψία, χωρίς να προλάβει να γνωρίσει τον πατέρα του που πέθανε λίγους μήνες μετά. Η μητέρα του ξαναπαντρεύτηκε. Αυτή τη φορά, με τον καλλιτέχνη, συγγραφέα και πορτραετίστα, Λούντβιχ Γκέγερ, που αφοσιώθηκε στον μικρό Βάγκνερ. Κι αυτό, γιατί, όπως λέγεται, στην πραγματικότητα ο μικρός ήταν δικό του παιδί. Όμως, στα οχτώ του ο Ρίχαρντ είχε την ατυχία να χάσει και τον δεύτερο πατέρα του.

Όταν, κάποτε, άκουσε να παίζουν μουσική Μπετόβεν, αποφάσισε να γίνει συνθέτης, ενώ η μητέρα του τον φανταζόταν επιστήμονα. Προσπάθησε να φοιτά στο πανεπιστήμιο και, παράλληλα, να μελετά μουσική. Οι επαναστατικές ιδέες που κυκλοφορούσαν στους πανεπιστημιακούς χώρους, επέδρασαν πάνω του, βάζοντας τα θεμέλια μιας πορείας που ξέσπασε με τα κινήματα του 1948. Η ανάμιξη του σ' αυτά, του κόστισε διώξεις με αποτέλεσμα να καταφύγει στη Βενετία. Γρήγορα, βρέθηκε στην άλλη άκρη. Μέσα του γεννήθηκε ο ρατσιστής Ρίχαρντ Βάγκνερ, οπαδός του πανγερμανισμού και της ανώτερης γερμανικής κουλτούρας. Ήταν η περίοδος της ζωής του, που επιλέχτηκε από τους κατοπινούς ναζί, οι οποίοι τον ανακήρυξαν δάσκαλο του ναζισμού.

Στη Βενετία, ο Βάγκνερ έγραψε τις προσωπικές του απόψεις για τη μουσική, δημιουργώντας μεγάλο θόρυβο. Θεωρούσε ότι η μουσική στην όπερα είναι μέσο κι όχι σκοπός του δράματος. Εφαρμόζοντας τις ιδέες του αυτές, έγραψε την τετραλογία «Το δαχτυλίδι των Νιμπελούγκεν» (Το χρυσάφι του Ρήνου, Βαλκυρία, Ζίγκφριντ, Το λυκόφως των θεών) που είναι εμπνευσμένη από τους γερμανικούς θρύλους. Η μουσική του είναι

γεμάτη σύμβολα και υπακούει σε μια συστηματική εκμετάλλευση μουσικών ιδεών, ενώ η ορχήστρα, πλούσια σε όγκο, χρώμα και ποίηση, έγινε ένας από τους κύριους συντελεστές της δραματικής συγκίνησης.

Λάτρης της μουσικής του, ο βασιλιάς της Βαυαρίας Λουδοβίκος Β', τον προσκάλεσε κοντά του ([βλ. 22.9.1869](#)). Ο Βάγκνερ πήγε εκεί το 1864, έμεινε στο Μόναχο και στο Μπαϊρόντ, όπου χτίστηκε θέατρο ειδικά διαρρυθμισμένο για να ανεβαστούν τα έργα του. Σ' αυτό, παίχτηκαν πρώτη φορά τα Νιμπελούγκεν που γνώρισαν αποθεωτική επιτυχία.

Στην ιδιωτική του ζωή, ο Ρίχαρντ είχε έναν άτυχο γάμο με την κατά τέσσερα χρόνια μεγαλύτερή του Μίνα Πλάνερ (1809 - 1866) που τον απατούσε συστηματικά και έναν ευτυχισμένο με την, κατά 35 χρόνια μικρότερή του, κόρη του Φραντς Λιστ, Κοζίμα (1838 - 1930), με την οποία απέκτησε τρία νόθα παιδιά, όσο εκείνη ήταν παντρεμένη με άλλον. Στα τελευταία χρόνια της ζωής του είχε κακή υγεία που τον ανάγκαζε να ταξιδεύει στην Ιταλία. Σε ένα από τα ταξίδια αυτά, πέθανε, στις 13 Φεβρουαρίου 1873. Συνέθεσε έντεκα όπερες και λυρικά δράματα, πολυάριθμα έργα ενόργανης μουσικής, χορωδιακά και λίντερ κι έγραψε πολλά δοκίμια που εκδόθηκαν σε δέκα τόμους.

1859: Γεννιέται στο Εδιμβούργο από Ιρλανδούς γονείς ο συγγραφέας σερ Άρθουρ Κόναν Ντόιλ, δημιουργός του Σέρλοκ Χολμς. Πέθανε το 1931.

1885: Πεθαίνει ο φιλέλληνας Γάλλος συγγραφέας Βίκτωρ Ουγκώ, κορυφαίος εκπρόσωπος της γαλλικής λογοτεχνίας. Από τα κλασικά αριστουργήματά του ξεχωρίζουν οι «Αθλιοι» με υπόθεση τοποθετημένη στη γαλλική Ιουλιανή επανάσταση (1830). Φανατικός υπέρμαχος της ελευθερίας και της δημοκρατίας, εξορίστηκε το 1845, επέστρεψε μετά από χρόνια κι έγινε ακαδημαϊκός. Γεννήθηκε το 1802.

1907: Γεννιέται ο σερ Λόρενς Ολιβιέ, ιερό τέρας του βρετανικού θεάτρου και κινηματογράφου. Ηθοποιός, σκηνοθέτης και παραγωγός, έλαβε το 1970 τον τίτλο ευγενείας του βαρόνου. Θεωρείται ο μεγαλύτερος ηθοποιός όλων των εποχών της αγγλόφωνης σκηνής.

1946: Γεννιέται στο Μπέλφαστ της Β. Ιρλανδίας ο Τζορτζ Μπεστ, θρύλος των βρετανικών γηπέδων. Το 1968 οδήγησε την Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ στην κατάκτηση του Κυπέλλου Πρωταθλητριών Ευρώπης. Παρ' ότι πότης και γυναικάς, θεωρείται ο μεγαλύτερος «ντριπλέρ» όλων των εποχών!

1969: Πρώτη δοκιμή σεληνακάτου κοντά στη σελήνη. Το όχημα «Σνούπι» αποσπάστηκε από το διαστημόπλοιο «Απόλλων 10» και πλησίασε την επιφάνεια της σελήνης στα 14.500 μ. Στις 21 του επόμενου Ιουλίου, μια άλλη θα προσεδαφιζόταν κουβαλώντας τους πρώτους ανθρώπους στην επιφάνεια του φεγγαριού.

2010: Κηδεύεται για δεύτερη φορά και με επισημότητα, ο Πολωνός αστρονόμος Νικόλαος Κοπέρνικος, του οποίου το έργο για το ηλιοκεντρικό σύστημα είχε καταδικαστεί από την εκκλησία. Είχε πεθάνει στις 24 Μαΐου 1543 και είχε ταφεί «στα κρυφά».

2012: Ο Άρης Γρηγοριάδης αναδεικνύεται για δεύτερη φορά (η πρώτη το 2008 στα 50 μ.

ύπτιο) πρωταθλητής Ευρώπης στην κολύμβηση, φέρνοντας χρόνο 53.86 στα 100 μ. ύπτιο στο πανευρωπαϊκό πρωτάθλημα στην Ουγγαρία.